

Kemin kaupunki

Kemin kaupungin ydinvoimayleiskaava

Kaavaselostuksen tiivistelmä
Ehdotus 9.4.2010

TIIVISTELMÄ

Mikä osayleiskaava on

Yleiskaavan tehtävänä on ensisijaisesti kuvastaa kunnan kehittämisen yleisiä suuntaviivoja sekä kytkeä kunnan toiminnallistaloudellinen suunnittelu maankäytön suunnitteluun. Yleiskaava on mahdollisuuksien mukaan sopeutettava myös naapurikuntien maankäyttöön. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava ja valtakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät kysymykset sekä kestävän kehityksen periaatteen toteutuminen on otettava huomioon kaavaa laadittaessa. Yleiskaava on ohjeena asemakaavoja laadittaessa ja muutettaessa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Osayleiskaava laaditaan kunnan osa-alueelle ja siinä ratkaistaan alueen maankäytön periaatteet.

Osayleiskaava-alue

Kemin kaupungin ydinvoimayleiskaava-alue sijoittuu Perämeren rannikolle Karsikkoniemelle, Kemin kaupungin alueelle. Alue sijaitsee Simon kunnan rajalla, noin 20 km Simon keskustasta länteen ja noin 10 km Kemin keskustasta etelään. Yleiskaava-alueen laajuus on noin 6 km². Lähimmät suuremmat asutusalueet ovat aivan kaava-alueen läheisyydessä sijaitsevat Hepola ja Rytikari Kemissä sekä Maksniemi Simossa.

Kuva: Suunnittelualueen sijainti.

Lähtökohdat

Simon Karsikkoniemen ydinvoimalaitosta koskeva ympäristövaikutusten arviointimenettely saatiin päätökseen helmikuussa 2009. Alueelle on laadittu Kemi-Tornio alueen ydinvoimamaakuntakaava, jonka Lapin liiton valtuusto on hyväksynyt 25.11.2009 ja ympäristöministeriö vahvistanut 30.3.2010.

Ympäristöministeriö on samalla määrännyt maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Osayleiskaavoitus perustuu Fennovoima Oy:n tekemään aloitteeseen ja sen pohjalta tehtyyn kaavoituksen aloituspäätökseen Kemin kaupungissa. Fennovoima on ehdottanut ydinvoimalaitokselle kahta vaihtoehtoista sijaintipaikkaa, joista toinen on Pyhäjoen Hanhikiven alue ja toinen Simon Karsikkoniemen alue. Tämä kaava liittyy Simon Karsikkoniemen alueeseen.

Kemin kaupungin ydinvoimayleiskaava koskee aluetta, joka sijaitsee ydinvoimalaitoksen suojavyöhykkeellä, mutta jolle varsinainen laitos ei sijoittuisi. Simon kunnan puolelle laaditaan samanaikaisesti ydinvoimayleiskaavaa ja -asemakaavaa, jotka koskevat varsinaista ydinvoimalaitosaluetta ja sen ympäristöä.

Tavoite ja tehtävä

Osayleiskaavan tavoitteena on huomioida Kemin kaupungin maankäytössä ydinvoimalaitoksen sijoittaminen Karsikkoniemeen kaava-alueen itäpuolelle, Simon kunnan alueelle.

Käytännössä kaavan tehtävänä on määritellä ydinvoimalaitoksen suojavyöhykkeen vaikutukset Kemin maankäyttöön. Suojavyöhyke asettaa rajoituksia maankäytölle. Osayleiskaavan tehtävänä on myös varata alueita ydinvoimalaitoksen edellyttämille voimajohtoille.

Osayleiskaavaehdotuksen sisältö

Suurin osa osayleiskaava-alueesta on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi kaavamerkinnällä M-3. Alue sisältää maa- ja metsätalousvaltaisia alueita ja loma-asuntoalueita. Kaavaan on osoitettu ohjeellinen ranta-alue osa-aluemerkinnällä ra-1, jonka alueelle rakentaminen edellyttää asemakaavan laadintaa. Nykyisenä tienä osoitetun Lallinperäntien itäpuolelle on osoitettu olemassa oleva pientalovaltainen alue merkinnällä AP-2. Vesialue on osoitettu merkinnällä W.

Kaavassa on osoitettu ohjeellisena ydinvoimalaitoksen edellyttämien voimajohtojen johtoalue. Lisäksi on osoitettu luonnonsuojelualue, pohjavesialue, luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä alueen osia, luontokohteita ja muinaismuisto. Myös rakenteilla oleva siirtoviemäriinlinja, ohjeellinen ulkoilureitti sekä ohjeellinen moottorikelkkailureitti on kaavassa osoitettu.

Käytetyt kaavamerkinnot ja -määräykset on selitetty kaavakartan yhteydessä.

Osayleiskaavan vaikutusten arviointi

Kaavan tulee maankäyttö- ja rakennuslain mukaan perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Vaikutusten arvioinnissa käytetyt selvitykset

Kaavan vaikutusten arvioinnissa hyödynnettiin mm. Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoksen ympäristövaikutusten arviointiselostusta sekä siihen liittyviä arviointimenettelyn yhteydessä laadittuja erilliselvityksiä, ydinvoimalaitoksen periaatepäätöshakemusta varten tehtyjä lisäselvityksiä (www.fennovoima.fi) sekä kaavoitusta varten laadittuja selvityksiä.

Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen

Osayleiskaava-alue kuuluu kokonaisuudessaan ydinvoimalaitoksen suojavyöhykkeeseen. Suojavyöhyke rajoittaa alueen maankäyttöä. Alueella on uuden tiheän asutuksen tai muiden asutukseen liittyvien yhdyskuntatoimintojen, kuten sairaaloiden, päiväkotien ja koulujen rakentaminen kiellettyä tai rajoitettua. Alueella jo sijaitsevaan pysyvään asutukseen ja loma-asutukseen kaavan toteuttamisella ei ole vaikutusta.

Aiemmin laadituissa kaavoissa osoitettuja uusia toteutumattomia pysyvän asutuksen alueita ei voida ydinvoimalaitoksen suojavyöhykkeen vuoksi toteuttaa. Kaavassa osoitetun ohjeellisen ranta-alueen tarkemmasta suunnittelusta riippuu, muuttuuko alue rakennetummaksi ympäristöksi.

Simon ja Kemin välillä Karsikkoniemen kautta kulkeva siirtoviemäri on rakenteilla ja osoitettu kaavassa. Osuuden linjalle on myös mahdollista liittää sen varrella ja vaikutusalueella sijaitsevat kiinteistöt. Linjalle asennetaan myös yhdysvesijohto mahdollisia poikkeus- ym. tarpeita varten.

Ydinvoimalaitokselle johtavan johtoalueen voimalinja rajoittaa maankäyttöä pylvästyypistä riippuen noin 80–120 metriä leveällä kaistaleella. Mikäli merelle suunnitellun tuulipuistohankkeen sähkönsiirto järjestetään Karsikkoniemen kautta, yhdistyisivät ydinvoimalaitoksen ja tuulipuiston ilmajohdot samaan johtokäytävään. Tällöin voimajohtokäytävän leveys olisi maksimissaan noin 150 metriä. Tavallisia aitoja lukuun ottamatta johtopylväiden rakenteiden väliin ja kolme metriä niitä lähemmäksi ei saa pystyttää minkäänlaisia rakenteita tai laitteita. Ojia tai muita kaivauksia ei saa tehdä eikä tieoikeutta perustaa kolmea metriä lähemmäksi pylväiden rakenteita. Johtoaukealla ei saa ilman erityistä lupaa kasvattaa puita eikä pitää rakennuksia tai kahta metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita eikä rakennuksia saa rakentaa johtoaukean välittömään läheisyyteen. Johtoaukealla tai sen läheisyydessä ei myöskään saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta saattaa koitua vaaraa johdon käytölle ja kunnossa pysymiselle.

Lallinperäntie tulee toimimaan Simon puolelle suunnitellun ydinvoimalaitoksen vaihtoehtoisena pelastustienä Hepolan suuntaan. Kemin ydinvoimayleiskaavan toteutuminen ei aiheuta merkittäviä liikenteellisiä vaikutuksia.

Vaikutukset kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

Karsikkoniemen ydinvoimalaitoksen voimajohtoreitti kulkee suunnittelualueen koillisosassa, Simon kunnan rajan tuntumassa pääosin metsäisten suo- ja selännealueiden halki. Reitin toteuttaminen edellyttää puuston poistamista johtokäytävän alueelta (leveys 80-150m). Voimajohdon rakentamisesta voi aiheutua haittaa alueen linnustolle pesimä- ja muuttoaikoina. Haitallisia vaikutuksia voidaan vähentää ajoittamalla työt mahdollisuuksien mukaan elo- ja huhtikuun väliseen aikaan. Voimajohtolinjan aiheuttama törmäysriski on suurin isokokoisilla lajeilla, joista direktiivilajeihin kuuluvat Karsikkoniemen alueella laulujoutsen, kurki ja metso. Karsikkoniemen kautta ei kulje muuttavien lintujen johtoreittejä, joille muutto esimerkiksi törmäysherkkien lajien osalta keskittyisi. Lisäksi voimajohdot sijoittuvat samansuuntaisesti vallitsevien muuttosuuntien kanssa etelä-pohjoissuuntaan. Törmäysriskiä voidaan lieventää pylväsratkaisuin ja merkitsemällä voimajohdot esimerkiksi huomiopalloin. Voimajohtojen aiheuttaman törmäysriskin vaikutukset alueen linnustoon arvioidaan vähäisiksi.

Yleiskaavassa osoitettu ohjeellinen linjaus johtoalueeksi ei sijoitu luonnonsuojelualueille. Ohjeellinen johtoaluelinjaus kulkee luonnonarvoiltaan monipuolisen Aaltokankaan suon poikki. Suolla esiintyy uhanalaisia luontotyyppisiä ja huomioitavia kasvilajeja. Suolla esiintyvien luontotyyppien ja kasvilajien elinolosuhteet voivat muuttua. Voimajohdon ympäristövaikutukset tullaan arvioimaan erillisessä YVA-menettelyssä, mikäli valtioneuvoston periaatepäätös on myönteinen ja Simo valitaan voimalaitoksen sijaintipaikaksi.

Yleiskaavalla ei ole maaeläimistön kannalta merkittäviä vaikutuksia.

Rantavyöhykkeellä on luontodirektiivin liitteessä IV b tarkoitetun kasvilajin, ruijanesikon esiintymisalueita. Ruijanesikolla on runsaasti esiintymiä pitkin Karsikkoniemen rantaniittyjä. Osayleiskaava ohjaa alueen myöhempää kaavoitusta osoittamalla ruijanesikon esiintymisalueet ja niitä koskevat rajoitukset maankäytölle. Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue, Lallinperän merenrantaniitty on osoitettu luonnonsuojelualueeksi.

Ottamalla esiintymät huomioon asemakaavoituksessa ja muussa alueen tarkemmassa suunnittelussa voidaan suuri osa esiintymistä erityisesti rannoilla ja niiden läheisyydessä säästää.

Vaikutukset maa- ja kallioperään, pohjavesiin, vesistöihin, ilmaan ja ilmastoon

Johtoalue sivuaa osayleiskaava-alueen pohjoisosassa lyhyellä matkalla Aaltokankaan geologista rantadyynivallimuodostumaa, mutta sen toteuttamisella ei arvioida olevan merkitystä muodostuman säilymisen kannalta.

Osayleiskaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia maa- ja kallioperään, pohjavesiin, vesistöihin, ilmaan tai ilmastoon.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriympäristöön sekä arvokohteisiin

Nykyisellään sulkeutuneille metsäalueille syntyy johtoalueen kohdalle uusi, pylväsratkaisusta ja merituulipuiston sähkönsiirron toteutumisesta riippuen noin 80–150 metriä leveä avoin voimajohtokäytävä.

Ohjeellisen ranta-alueen mahdollisesta tarkemmasta kaavoituksesta riippuu miten Satamakankaan alueen maisemakuva muuttuu, säilyykö Satamakankaan lakialueiden metsäinen hahmo ja mikä on juoksuhaudan ja rantavallin suhde rakennettuun ympäristöön.

Kaava-alueelta löydetty muinaisjäänköhde (Aaltokangas) on osoitettu kaavassa kohdemerkinnällä sm. Kohteeseen ei aiheudu vaikutuksia.

Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

Osayleiskaavalla ei ole merkittäviä vaikutuksia ihmisten liikkumis- ja virkistysmahdollisuuksiin. Alueella voi edelleen harjoittaa muun muassa ulkoilua, virkistystä sekä maa- ja metsätaloutta. Kaavassa on osoitettu ohjeelliset moottorikelkkailu- ja ulkoilureitit. Ohjeellisen ranta-alueen mahdollisesta tarkemmasta kaavoituksesta riippuu esim. missä määrin rantojen käyttömahdollisuudet muuttuvat.

Voimajohtokäytävä merkitsee maanomistajille asetettavia rajoituksia johtokäytävän maa-alueiden ja puuston käytön suhteen. Maastokäytävän sisäpuolella ei saa sijaita rakennuksia eikä alueella voi harjoittaa metsätaloutta. Puiden kasvukorkeutta rajoitetaan myös käytävän reunavyöhykkeillä, jotta puu kaatuessaan ei ulottuisi johtoon. Monet toiminnot kuten maanviljely ovat mahdollisia voimajohtokäytävän alueella, kunhan asetetuista rajoituksista huolehditaan erilaisten rakenteiden osalta. Haitallisia vaikutuksia voi lieventää esimerkiksi erilaisten pylvästyoppien avulla ja niiden sijoittelulla. Voimajohtokäytävän alueella voi harjoittaa ulkoilua ja virkistystoimintaa, kuten sienestystä tai marjojen poimintaa.

Yleiskaavan mahdollistamalla voimajohtokäytävällä ei ole terveysvaikutuksia suunnittelualueen tai viereisen Hepolan alueen asutukselle.

Yleiskaavan vaiheet ja osallistumismenettely

Yleiskaavan laatiminen jakautuu kolmeen päävaiheeseen: aloitus- ja tavoitevaihe, valmisteluvaihe sekä ehdotusvaihe. Kemin kaupungin ydinvoimayleiskaavan laatimisessa osallistumisen ja vuorovaikuttamisen menetelminä ovat olleet ohjausryhmän ja työryhmien kokoukset, viranomaisneuvottelut ja muut sidosryhmäneuvottelut, yleisötilaisuudet, tiedottaminen lehdissä ja radiossa, nähtävillä pitäminen, internet, lausunnot ja mielipiteet. Ohjausryhmä on ollut aktiivinen ja käsitellyt perusteellisesti kaavan sisältöä eri vaiheissa.

Yleiskaavaluonnos oli julkisesti nähtävillä 3.11-28.11.2008. Saadun palautteen perusteella yleiskaavaa tarkistettiin mm. luontoarvojen merkintöjen sekä aluevarausten rajausten ja määräysten osalta. Lisäksi kaavaselostusta tarkistettiin saadun palautteen ja tarkentuneiden selvitysten perusteella.

Kaavaehdotusvaiheessa kaavaan on lisätty ohjeellinen ranta-alue ja sen alueella olleet loma-asumisen aluevaraukset on poistettu kartalta. Myöskään olemassa olevaa rakentamista ohjeellisen ranta-alueen alueella ei osoiteta kaavassa, vaikka se säilyy. Muutokset johtuvat pelastusviranomaisten vaatimuksesta rajoittaa alueelle sijoittuvan uuden rakentamisen määrää. Mahdollinen uusi rakentaminen ratkaistaan asemakaavalla. Asemakaavaa ei saa hyväksyä ennen kuin Simon Karsikkoniemeen suunniteltu ydinvoimalaitos on saanut valtioneuvoston myöntämän rakentamisluvan.

Kaavaehdotus pidetään julkisesti nähtävillä 24.5-22.6.2010 ja se esitellään yleisötilaisuudessa 2.6.2010. Ehdotuksesta kerätään palaute (lausunnot ja muistutukset), johon annetaan vastineet. Palautteen perusteella tehdään tarpeelliset muutokset kaavaan ja tavoitteena on, että Kemin kaupunginvaltuusto voisi hyväksyä yleiskaavan vuonna 2010.

Osayleiskaavan toteuttaminen

Kemin kaupungin ydinvoimayleiskaava on ns. yleispiirteinen aluevarauskaava, joka ohjaa alueen maankäyttöä ja asemakaavoitusta. Sen perusteella ei voi suoraan myöntää rakennuslupaa.

Yhteystiedot

Kemin kaupunki, Valtakatu 26, 94100 Kemi, puh. (016) 259 244, fax (016) 259 142, sähköposti: riitta.vallin@kemi.fi

Pöyry Finland Oy, PL 50, 01621 Vantaa, Jaakonkatu 3, puh. 010 33 11, fax 010 33 26 600, sähköposti: pasi.rajala@poyry.com

Fennovoima Oy (www.fennovoima.fi), Salmisaarenaukio 1, 00180 Helsinki, puh. 020 757 9200, fax 09 870 1818, sähköposti: timo.kallio@fennovoima.fi